

Naar een Nationaal actieplan tegen racisme voor Ierland

Openbare raadpleging 2021

Inleiding

Antiracismecomité en tussentijds verslag

Het Nationaal antiracismecomité (National Anti-Racism Committee) is een onafhankelijke commissie die in 2020 door de regering is opgericht om een Nationaal actieplan tegen racisme voor Ierland op te stellen. U vindt ons lidmaatschap en onze volledige taakomschrijving [hier](#).

In overeenstemming met ons mandaat hebben wij ons **tussentijds verslag** in november 2020 ingediend bij de minister van Kinderen, gelijkheid, handicap, integratie en jeugdzaken (Minister for Children, Equality, Disability, Integration and Youth). In het verslag worden onze eerste ideeën en plannen voor de ontwikkeling van het nationale actieplan tegen racisme uiteengezet. U kunt het tussentijds verslag [hier](#) inzien.

Raadpleging van organisaties van belanghebbenden en van het publiek is een belangrijk onderdeel van ons werk. Deze raadpleging geeft iedereen de kans zijn standpunten te geven over hoe we racisme in al zijn vormen vandaag in Ierland doeltreffend kunnen aanpakken.

Wij hebben dit raadplegingsdocument opgesteld om uit te leggen waar de raadpleging over gaat en om de aandacht te vestigen op enkele gebieden waarover wij met name standpunten en suggesties zouden willen ontvangen.

Uw standpunten zijn belangrijk om ons te helpen bij het ontwikkelen van effectieve manieren om racisme in Ierland aan te pakken.

Wat is racisme?

In ons tussentijds verslag schetsten wij de volgende opvatting van racisme als leidraad voor ons werk:

[racisme is]... de machtsdynamiek die aanwezig is in die structurele en institutionele regelingen, praktijken, beleidsmaatregelen en culturele normen, die tot gevolg hebben dat individuen of groepen op grond van hun identiteit worden uitgesloten of gediscrimineerd, zoals is uiteengezet in artikel 1 van het Internationaal Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van rassendiscriminatie (ICERD), dat bepaalt:

"...waarin is bepaald dat "onder rassendiscriminatie wordt verstaan elke vorm van onderscheid, uitsluiting, beperking of voorkeur op grond van ras, huidskleur, afkomst dan wel nationale of etnische afstamming, die ten doel heeft de

erkenning, het genot of de uitoefening, op voet van gelijkheid, van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden op politiek, economisch, sociaal of cultureel gebied, of op andere vlakken van het openbare leven, teniet te doen of aan te tasten, dan wel de tenietdoening of aantasting daarvan ten gevolge heeft.”¹

Wij erkennen de kruisverbanden tussen racisme en andere vormen van onderdrukking op grond van geslacht, seksualiteit, geslachtsidentiteit, handicap en sociaaleconomische omstandigheden en dat vrouwen, kinderen en mannen de dimensies van racisme verschillend ervaren.

Het begrip dat wij hebben aangenomen is een levend begrip, dat voortbouwt op internationale rechtsbegrippen en -verplichtingen, alsmede op EU- en Ierse wetgeving.

Racisme is een systemisch probleem dat zich op vele gebieden van de samenleving manifesteert en vele aspecten van het leven van mensen beïnvloedt. Racisme is verankerd in structuren. Het wordt weerspiegeld en gereproduceerd in instellingen, praktijken, beleidsmaatregelen en culturele normen, en heeft daardoor tot gevolg dat individuen of groepen worden uitgesloten of gediscrimineerd op grond van hun ras of etnische afstamming (met inbegrip van nationaliteit en lidmaatschap van de Traveller-gemeenschap).

Racisme is een realiteit in Ierland. We hebben een alomvattend en doeltreffend Nationaal actieplan nodig om dit probleem aan te pakken.

Racisme is een realiteit in Ierland. Voortdurend en goed gedocumenteerd bewijs toont aan dat het op elk niveau van de samenleving is ingebed en door een verscheidenheid van groepen wordt ervaren. Racisme is verder aan het licht gebracht door COVID, met verschillende effecten voor migranten en andere groepen die het doelwit zijn van rassendiscriminatie.

Wij erkennen dat de laatste jaren duidelijk is geworden dat racisme bestaat en wij moeten nu actie ondernemen. Sinds het vorige nationale actieplan tegen racisme in 2008 afliep, streven maatschappelijke organisaties naar een hernieuwde nationale focus, een aanbeveling die ook werd herhaald in de laatste evaluatie van Ierland door het VN-comité voor de uitbanning van rassendiscriminatie (CERD) in 2019. De Ierse Commissie voor mensenrechten en gelijkheid (Irish Human Rights and Equality Commission) heeft ook opgeroepen tot de ontwikkeling van een nieuw actieplan.

Rassendiscriminatie is momenteel in Ierland bij wet verboden en ook racistische haatzaaiende taal is illegaal. Alle Ierse overheidsinstanties hebben de plicht actieve stappen te ondernemen om discriminatie (waaronder op grond van ras) bij de uitvoering van hun werkzaamheden uit te bannen. De bevordering van gelijkheid en inclusie voor etnische minderheden is een met name genoemde doelstelling in talrijke regerings-

¹ Tussentijds verslag van het Antiracismecomité, 2020, 3.

overheidsbeleidsstrategieën. Maatregelen ter bestrijding van racisme zijn opgenomen in de strategie voor de integratie van migranten en de nationale strategie voor de integratie van Travellers en Roma. Verscheidene hervormingen die momenteel worden doorgevoerd, zullen van belang zijn voor de versterking van de wettelijke bescherming van mensen tegen racisme. Het gaat onder meer om voorgestelde wetgeving inzake haatmisdrijven en regelgeving inzake online media. Hervormingen als deze geven een sterk signaal af dat de Ierse samenleving niet zal tolereren dat minderheden worden blootgesteld aan racisme in welke vorm dan ook.

Racisme en rassendiscriminatie komen in Ierland echter nog steeds voor, ondanks wettelijke verbodsbepalingen. De huidige bepalingen en beleidsinitiatieven zijn ontoereikend en er blijven aanzienlijke leemten bestaan. Het Nationale actieplan zal een middel zijn om de bestaande maatregelen en wetgeving in een ruimer kader van concrete acties te plaatsen en zo de doeltreffendheid ervan te vergroten. Er zullen ook nieuwe acties en initiatieven worden voorgesteld om bestaande en nieuwe problemen aan te pakken. Bij de ontwikkeling van deze nieuwe acties en initiatieven zullen wij voor ogen houden dat racisme samengaat met andere ongelijkheden en discriminatie op andere gronden, bijvoorbeeld geslacht en handicap.

Goede gegevens over gelijkheid zijn belangrijk om racisme aan te pakken

Toezicht op etnische gelijkheid is een belangrijk instrument om de prevalentie van rassendiscriminatie en het effect daarvan op het leven aan het licht te brengen. Het is van essentieel belang voor de ontwikkeling van doeltreffende tegenmaatregelen. Internationale mensenrechtenbeoordelingen hebben Ierland herhaaldelijk opgeroepen een consequente aanpak te volgen bij het verzamelen van etnisch uitgesplitste gegevens door openbare dienstverleners en anderen. In ons tussentijds verslag wordt dit als een prioritaire aanbeveling aangemerkt. In het Nationaal actieplan zullen de leemten in de verzameling en het gebruik van gegevens verder worden belicht en zal worden nagegaan welke veranderingen ons zouden kunnen helpen om beter gebruik te maken van gegevens in de strijd tegen racisme.

Naar een Nationaal actieplan tegen racisme voor Ierland

Het is van belang dat het Nationaal actieplan is geworteld in een betrokkenheid aan de waarden van de mensenrechten, de democratie en de rechtsstaat. Deze waarden moeten kenmerkend zijn voor de aanpak en het optreden van de Ierse samenleving bij de bestrijding van racisme.

Zoals vermeld in ons tussentijds verslag, is ons werk gebaseerd op de beste praktijk inzake de structuur en inhoud van Nationale actieplannen tegen racisme, zoals uiteengezet in de [Praktische gids voor het ontwikkelen van nationale actieplannen tegen rassendiscriminatie](#). gepubliceerd door het Hoog Commissariaat voor de Mensenrechten.

Ons werk is ook gebaseerd op het [EU-actieplan tegen racisme \(2020-2025\)](#) dat zelf een afspiegeling is van de VN-gids.

In overeenstemming met de VN-gids zijn wij van plan een Nationaal actieplan tegen racisme te ontwikkelen dat:

- *Is gebaseerd op mensenrechtennormen*
- *Alomvattend in reikwijdte is*
- *Een nationale onderneming is*
- *Actiegericht is*
- *Een openbaar document is*
- *Een voortdurend proces is*
- *Met inbegrip van de internationale dimensies is.*²

In dit stadium zouden wij graag uw standpunten horen

Voortbouwend op het inzicht in racisme en de in ons tussentijds verslag geschetste probleemgebieden, en op basis van de inbreng van deze raadpleging, zal het Nationaal actieplan acties bevatten die gericht zijn tot alle overheidsdepartementen en -agentschappen, autoriteiten, instellingen en organisaties - in de openbare, de particuliere en de vrijwilligerssector - die een opdracht of verantwoordelijkheid hebben om racisme aan te pakken of wiens betrokkenheid van essentieel belang is. Het Nationaal actieplan zal zich ook richten op de media, zowel de traditionele als de nieuwe vormen. Het zal maatregelen bevatten ter bevordering van rechten en gelijkheid voor allen die in Ierland wonen.

Om ons te helpen onze raadpleging te organiseren, hebben wij een aantal thema's voorgesteld die de in ons tussentijds verslag aangegeven kwesties weerspiegelen. U kunt er zeker van zijn dat wij deze thema's niet hebben gekozen omdat wij denken dat dit de enige gebieden zijn waar racisme voorkomt, of dat dit de enige thema's zijn die in het Nationaal actieplan moeten worden behandeld. Zij worden alleen voorgesteld om de discussie te stimuleren en de raadpleging te helpen organiseren. Wij zouden ook graag uw standpunten vernemen over andere kwesties die wij volgens u bij de ontwikkeling van het Nationaal actieplan moeten overwegen.

Wij hebben over elk thema enkele vragen gesteld om de discussie te stimuleren. De onderstaande vragen kunnen u helpen uw bijdrage aan de raadpleging te structureren. Het staat u echter vrij uw standpunten over deze kwesties te geven zonder naar de vragen te verwijzen, en/of uw standpunten te geven over andere kwesties die niet in dit document worden genoemd. Wij erkennen ook dat er tussen deze thema's veel overlapping kan bestaan.

² *Ontwikkeling van nationale actieplannen tegen rassendiscriminatie: een praktische gids*, VN OHCHR 2014, 3.

- Thema 1: Toegang tot de rechtsgang**
Thema 2: Alle vormen van media en communicatie, met inbegrip van nieuwe technologieën
Thema 3: Werkgelegenheid, onderwijs, gezondheid en huisvesting
Thema 4: Inclusie en participatie

1. Toegang tot de rechtsgang

Dit thema omvat de bestrijding van discriminatie door rechtshandavingsinstanties, met inbegrip van kwesties inzake klachtenmechanismen, onderrapportage en vormen van schadeloosstelling.

- Welke steun zou u graag zien voor slachtoffers van racisme?
- Welke acties zouden doeltreffend zijn om de belemmeringen voor de rechtsgang voor slachtoffers van racisme weg te nemen?
- Welke acties kunnen worden genomen om discriminatie door rechtshandavingsinstanties tegen te gaan?
- Denkt u dat racisme gevolgen heeft voor gearresteerde of beschuldigde personen in het strafrechtstelsel, en zo ja, hoe zou dit kunnen worden aangepakt?
- Denkt u dat racisme gevolgen heeft voor veroordeelden of gedetineerden in het strafrechtstelsel, en zo ja, hoe zou dit kunnen worden aangepakt?
- Denkt u dat racisme van invloed is op de rechtspraak en de rechtbanken, en zo ja, welke acties moeten er worden genomen?
- Zijn er bijzondere kwesties in verband met racisme en gender en toegang tot de rechtsgang?

2. Alle vormen van media en communicatie, met inbegrip van nieuwe technologieën

Dit thema omvat gedrukte en traditionele media en omroep, alsook sociale media en nieuwe technologieën.

- Welke acties stelt u voor om racisme in nieuwe en meer traditionele mediavormen aan te pakken?
- Welke acties zouden volgens u zouden ertoe bijdragen om de omroepmedia en de pers op alle niveaus representatiever te maken voor iedereen die in Ierland woont?
- Wat zijn de uitdagingen van de nieuwe technologieën op het gebied van racisme?
- Bieden de nieuwe technologieën mogelijkheden om de strijd tegen racisme te versterken?
- Welke acties moeten door technologiebedrijven worden ondernomen om racisme te helpen bestrijden?
- Welke rol kan de regulering van technologiebedrijven spelen bij de bestrijding van racisme?

3. *Werkgelegenheid, onderwijs, gezondheid en huisvesting*

Dit zijn belangrijke gebieden van het economische en sociale leven waar maatregelen nodig zijn ter ondersteuning van de volledige inclusie en deelneming van groepen die racisme ervaren in de samenleving en de economie. Dit zou de aanpak van racisme op de werkplek kunnen omvatten; ervoor zorgen dat de openbare diensten zodanig worden opgezet en verleend dat iedereen erbij wordt betrokken; en maatregelen tegen raciale ongelijkheden bij de toegang tot, de participatie aan en de resultaten van onderwijs-, gezondheidszorg- en huisvestingsdiensten.

- Hoe zou u racisme in de onderwijssector aangepakt willen zien?
- Hoe kunnen we ervoor zorgen dat alle kinderen gelijke toegang tot diensten hebben?
- Welke acties zou u in de gezondheidssector genomen willen zien om ongelijkheid in de gezondheidszorg op grond van etniciteit aan te pakken?
- Welke maatregelen zouden ertoe bijdragen om racisme bij de toegang tot huisvesting aan te pakken?
- Welke initiatieven en acties zou u graag zien om racisme bij de toegang tot werkgelegenheid te bestrijden?
- Zijn er bijzondere sectoren van de beroepsbevolking waar bij acties met voorrang moeten worden genomen om racisme te bestrijden?
- Welke opleiding en extra steun kunnen helpen om racisme op de werkplek te bestrijden?
- Welke maatregelen kunnen worden genomen om de werkgelegenheid en de inclusie op de arbeidsmarkt te bevorderen en de onderliggende oorzaken van discriminatie aan te pakken?

4. *Inclusie en participatie*

Dit thema omvat de rol die onderwijs en bewustmaking op alle niveaus kunnen spelen bij de bestrijding van racistische houdingen en gedragingen. Dit zou maatregelen kunnen omvatten om het leren over diversiteit en discriminatie in formele leerplannen te bevorderen, de geschiedenis zodanig te herformuleren dat groepen en dimensies die momenteel worden genegeerd worden opgenomen, alsmede initiatieven om het publiek bewuster te maken.

In het kader van dit thema zullen wij ook trachten de belemmeringen aan te pakken voor mensen uit etnische minderheden om deel te nemen aan de democratische politiek en zich verkiesbaar te stellen bij lokale en nationale verkiezingen.

Wij zullen ook aandacht besteden aan het recht van toegang tot elke plaats of dienst die bestemd is voor gebruik door het publiek, zoals vervoer, hotels, restaurants, cafés, theaters, sportfaciliteiten, parken en recreatievoorzieningen.

- Welke initiatieven kunnen volgens u het publiek bewuster maken van rassendiscriminatie en bijdragen tot de bestrijding van racistische stereotypen?

- Hoe kunnen we belemmeringen voor de sociale inclusie en participatie van ondervertegenwoordigde en kansarme groepen wegnemen?
- Hoe kunnen we ervoor zorgen dat degenen die het meest gemarginaliseerd zijn, specifiek worden opgenomen?
- Welke initiatieven zouden ertoe bijdragen dat in het overheidsbeleid rekening wordt gehouden met het systematische racisme dat door raciale gemeenschappen wordt ervaren?
- Welke acties zou u voorstellen om ervoor te zorgen dat meer mensen uit etnische minderheidsgroepen deelnemen aan en kandidaat zijn bij lokale en nationale verkiezingen?
- Welke acties zijn nodig om ervoor te zorgen dat politieke procedures, processen en participatie antiracistisch zijn?
- Welke acties moeten er worden genomen om racisme in sport aan te pakken? Welke positieve acties kunnen dit versterken?
- Welke actie moet worden ondernomen om het bewustzijn van racisme in kunst en cultuur te vergroten en het aan te pakken? Welke positieve acties kunnen dit versterken?
- Welke acties moeten worden genomen om interculturele betrokkenheid en participatie van de gemeenschap te bevorderen?

U bent van harte welkom om ons uw standpunten te geven over alles wat u relevant acht voor de ontwikkeling van een Nationaal actieplan tegen racisme voor Ierland. De onderstaande algemene vragen kunnen u hierbij van dienst zijn.

Algemene vragen

- Wat zijn volgens u de belangrijkste problemen voor minderheden?
- Welke initiatieven zouden volgens u de leemten in de verzameling en het gebruik van gegevens kunnen opvullen?
- Hoe zou u meten hoe goed het Nationaal actieplan werkt? Wie moet volgens u worden betrokken bij de uitvoering en bewaking van de in het Nationaal actieplan aanbevolen acties?
- Ervan uitgaande dat het Nationaal actieplan vele onderwerpen zal bestrijken, welke twee gebieden moeten volgens u voorrang krijgen voor een snelle aanpak?
- Wat gaat het grootste verschil maken op de langere termijn?
- Is de ervaring van racisme anders naar gelang van geslacht, leeftijd, seksuele geaardheid of gezins- of burgerlijke staat van de betrokkene?
- Hoe werkt de ervaring van racisme samen met handicaps?

**Ierland werkt aan een Nationaal actieplan tegen racisme.
Uw standpunten zullen bijdragen tot de opstelling van dit Nationaal
actieplan.
Bedankt voor uw deelname aan dit belangrijke werk.**